

Věc C-568/20

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

2. listopadu 2020

Předkládající soud:

Oberster Gerichtshof (Rakousko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

23. září 2020

Navrhovatelka:

H Limited

Povinný

J

Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud) vydal [omissis] ve věci navrhovatelky H***** Limited, *****,[omissis] proti povinnému J*****,[omissis] týkající se zaplacení částky ve výši 9 249 915,62 eur [omissis], v řízení o mimořádném opravném prostředku „Revisionsrekurs“, který podal povinný proti usnesení Landesgericht Linz (Zemský soud v Linci) jako soudu rozhodujícím o opravném prostředku „Rekurs“, které bylo vydáno dne 22. června 2020, [omissis], a jímž nebylo vyhověno opravnému prostředku „Rekurs“ podanému povinným proti usnesení Bezirksgericht Freistadt (Okresní soud ve Freistadtu) ze dne 9. října 2019, [omissis], toto

usnesení:

A. Soudnímu dvoru Evropské unie se předkládají k rozhodnutí tyto předběžné otázky:

1. Musí být ustanovení nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu

soudních rozhodnutí v občanských a obchodní věcech (dále jen „nařízení č. 1215/2012“), zejména jeho čl. 2 písm. a) a článek 39 vykládány v tom smyslu, že se o vykonatelné rozhodnutí jedná také v případě, jestliže je dlužníkovi z exekučního titulu v členském státě po zkráceném přezkumu v kontradiktorním řízení, avšak pouze, pokud jde o závaznost právní moci rozsudku vydaného proti němu ve třetí zemi, uloženo zaplatit účastníku řízení, který měl úspěch v řízení vedeném ve třetí zemi, ve smyslu povinnosti, která mu byla uložena pravomocným rozsudkem vydaným ve třetí zemi, přičemž se předmět řízení v členském státě omezil na přezkum, zda nárok z tohoto vykonatelného rozsudku vůči dlužníkovi z exekučního titulu existuje?

2. V případě záporné odpovědi na první otázku:

Musí být ustanovení nařízení č. 1215/2012, zejména jeho článek 1, čl. 2 písm. a) a články 39, 45, 46 a 52 vykládány v tom smyslu, že výkon musí být odepřen nezávisle na existenci některého z důvodů uvedených v článku 45 nařízení č. 1215/2012, pokud posuzované rozhodnutí není rozhodnutím ve smyslu čl. 2 písm. a) nebo článku 39 nařízení č. 1215/2012, nebo pokud návrh, na jehož základě bylo toto rozhodnutí vydáno, nespadá v členském státě původu do oblasti působnosti nařízení č. 1215/2012?

3. V případě záporné odpovědi na první otázku a kladné odpovědi na druhou otázku:

Musí být ustanovení nařízení č. 1215/2012, zejména jeho článek 1, čl. 2 písm. a), článek 39, čl. 42 odst. 1 písm. b) a články 46 a 53 vykládány v tom smyslu, že soud dožádaného členského státu musí v řízení o návrhu na odepření výkonu již na základě informací původního soudu uvedených v osvědčení podle článku 53 nařízení č. 1215/2012 nutně vycházet z toho, že se jedná o rozhodnutí, které spadá do oblasti působnosti nařízení a musí být vykonáno?

B. Řízení o opravném prostředku „Revisionsrekurs“ se přerušuje do doby, než Soudní dvůr Evropské unie přijme rozhodnutí o předběžných otázkách [omissis].

O d ů v o d n ě n í:

[1] **I. Skutkový stav**

[2] V obvodu Bezirksgericht Freistadt (dále jen „soud prvního stupně“) vedou účastníci exekuční řízení (řízení o výkonu rozhodnutí). Navrhovatelka H***** Limited (dále jen „H*****“) je banka se sídlem v ***** . Povinný J***** má bydliště v Rakousku.

[3] Tento výkon rozhodnutí se zakládá na usnesení High Court of Justice Business and Property Courts of England & Wales Commercial Court (QBD) (dále jen „High Court“), soudu Spojeného království, ze dne 20. března 2019, které je exekučním titulem.

[4] Základem anglického rozhodnutí jsou dva jordánské rozsudky z roku 2013, jimiž byla J***** uložena povinnost zaplatit částku ve výši celkem (zhruba) 10 300 000 USD.

[5] J***** nepopíral, že mu jordánskými rozsudky byla uložena platba této částky, popíral však, že má být uhrazena H***** . Podle jeho tvrzení je věřitelem z exekučního titulu jiná právnická osoba. H***** není oprávněna požadovat výkon rozsudků v Jordánsku nebo mimo něj. Rozsudků navíc bylo dosaženo s podvodným záměrem a také na základě právně neplatné plné moci. Bylo by neslučitelné s veřejným pořádkem („ordre public“), pokud by anglické soudy vydaly v souvislosti s jordánskými rozsudky (příslušný) anglický rozsudek.

[6] H***** navrhovala v anglickém řízení mj. opatření v rámci zkráceného řízení v tom směru, že oba jordánské rozsudky lze vůči J***** vykonat jako anglické rozsudky.

[7] Uvedeným usnesením High Court ze dne 20. března 2019 bylo tomuto návrhu vyhověno a J***** bylo v podobě příkazu k plnění uloženo, aby H***** uhradil částku ve výši 10 392 463 USD s připočtením úroků a nákladů. Kromě otázky, zda bylo v Anglii přípustné zkrácené řízení, se High Court s přihlédnutím k jordánskému právu zabýval otázkou, zda se H***** může právem domáhat nároků z jordánského rozsudku, kterou zodpověděl kladně. High Court vycházel z toho, že J***** byla v Jordánsku uložena platba vůči H***** , která měla v Jordánsku pobočku a nezaložila právně samostatnou osobu v podobě dceřiné společnosti. High Court se dále zabýval také procesním podvodem tvrzeným J***** a údajnou vadou plné moci v jordánském řízení. High Court dospěl k závěru, že napadení návrhu na výkon jordánských rozsudků nemůže vyhovět.

[8] Na základě svého usnesení ze dne 20. března 2019 vystavil High Court osvědčení podle článku 53 nařízení č. 2015/2012, podle něž je J***** povinen uhradit H***** částku ve výši 10 392 463 USD plus úroky ve výši 5 422 031,65 USD a náklady ve výši 125 000 GBP.

[9] Soud prvního stupně svým usnesením ze dne 12. dubna 2019 schválil H***** vůči J***** na základě rozhodnutí High Court ze dne 20. března 2019 výkon rozhodnutí s cílem získat pohledávku ve výši (po přepočtu) 9 249 915,62 EUR plus úroky a náklady.

[10] J***** navrhuje, aby výkon rozhodnutí High Court ze dne 20. března 2019 byl odepřen a exekuce byla zastavena.

[11] Předmětem této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce jsou otázky týkající se vykonatelnosti zahraničních rozhodnutí a rozsahu přezkumu v řízení o návrhu na odepření jejich výkonu.

[12] **II. Právní základ:**

[13] Relevantní předpisy unijního práva:

Pro tuto žádost o rozhodnutí o předběžné otázce jsou relevantní zejména článek 1, čl. 2 písm. a), článek 39, čl. 42 odst. 1 písm. b), články 45, 46, 52 a 53 nařízení č. 1215/2012.

[15] Relevantní vnitrostátní právní předpisy:

[16] Gesetz vom 27. Mai 1896 über das Exekutions- und Sicherungsverfahren (zákon ze dne 27. května 1896 o exekučním a zajišťovacím řízení, zkráceně exekuční řád) (dále jen „EO“) zní ve výňatcích:

Část první.

Exekuce.

[...]

Exekuční tituly.

§ 1.

Exekučními tituly ve smyslu tohoto zákona jsou níže uvedené akty a listiny zhotovené na území, na němž platí tento zákon:

[...]

zahraniční exekuční tituly

§. 2.

[...]

(2) Aktům a listinám uvedeným v § 1 jsou rovnocenné také takové akty a listiny, které sice byly zhotovené mimo rozsah platnosti tohoto zákona, musí však být na základě mezinárodního práva nebo právního aktu Evropské unie vykonány bez zvláštního prohlášení výkonatelnosti.

Část třetí

Mezinárodní exekuční právo

První oddíl

Obecná ustanovení

Všeobecně

§ 403. Pro akty a listiny, které byly zhotoveny v zahraničí (zahraniční exekuční tituly), je k jejich výkonu zapotřebí prohlášení vykonatelnosti v tuzemsku, pokud nemusí být na základě mezinárodního práva nebo právního aktu Evropské unie vykonány bez zvláštního prohlášení vykonatelnosti.

[...]

Třetí oddíl

Exekuce na základě aktů a listin nadnárodních organizací

[omissis]

Čtvrtý oddíl

Bez prohlášení vykonatelnosti

Lhůty pro návrhy na odepření

§ 418. (1) Není-li podmínkou schválení exekuce na základě zahraničních exekučních titulů prohlášení vykonatelnosti, může povinný v návrhu na odložení věci uplatnit důvody, které brání výkonu rozhodnutí v tuzemsku (důvody pro odepření).

(2) Návrh na odložení věci podle odstavce 1 lze předložit pouze ve lhůtě osmi týdnů po doručení schválení exekuce.

(3) Pokud se důvody pro odepření zakládají na skutečnostech, které vznikly až po doručení schválení exekuce nebo o nichž povinný neměl povědomí v důsledku nepředvídatelné a neodvratitelné události bez svého zavinění nebo z důvodu nižšího stupně opomenutí, začíná lhůta plynout dnem, kdy se povinný o těchto skutečnostech mohl dozvědět. Povinný musí uvést tyto okolnosti v návrhu na odložení věci a uvést skutečnosti, které je dokládají.

[omissis]

[17] **III. Návrhy a argumentace účastníků řízení:**

[18] J***** se ve svém návrhu na odepření (návrhu na odložení věci) zaprvé opírá o porušení veřejného pořádku („ordre public“). Pro tuto žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je však relevantní jeho další tvrzení, že anglické rozhodnutí bylo přijato na základě resp. k výkonu dvou jordánských rozsudků, a proto představuje takzvané „merger“ rozhodnutí. Má za to, že rozhodnutí členského státu, kterým se rozhoduje o plnění, které odpovídá povinnosti, která byla uložena pravomocným rozsudkem třetího státu, nemůže být v jiném členském státě vykonáno v rámci nařízení č. 1215/2012. Okolnost, že není k dispozici

vykonatelné rozhodnutí, lze uplatnit v řízení o odepření výkonu vedeném ve vykonávajícím státě. V řízení o odepření výkonu není dožádaný členský stát vázán informacemi původního soudu v osvědčení vystaveném podle článku 53 nařízení č. 1215/2012.

[19] **H******* zastává názor, že vykonatelným titulem je samostatné rozhodnutí anglického soudu. Dále tvrdí, že soudy v dožádaném členském státě jsou vázány obsahem osvědčení vystaveného High Court. Zahraniční rozhodnutí smí být přezkoumáno pouze v rámci článku 45 nařízení č. 1215/2012. Ten přitom nezahrnuje přezkum, zda rozhodnutí přijaté podle zahraničního procesního práva je skutečně rozsudkem vykonatelným podle nařízení č. 1215/2012.

[20] **IV. Dosavadní řízení**

[21] **Soud prvního stupně** návrhy **J******* zamítl. Vycházel z toho, že se v projednávané věci použije nařízení č. 1215/2012 resp., že anglický rozsudek musí být uznán a vykonán. High Court podle něj po obsáhlém, kontradiktorním řízení vydal exekuční titul a nikoliv pouze prohlásil jordánské rozsudky za vykonatelné. Navíc tvrzení o nepoužitelnosti nařízení č. 1215/2012 vyznívají naprázdno, neboť to přísluší ověřit původnímu soudu, jehož osvědčením podle článku 53 nařízení č. 1215/2012 je soud prvního stupně v řízení o odepření výkonu vázán.

[22] **Soud druhého stupně** nevyhověl opravnému prostředku „Rekurs“ podanému **J*******. Má za to, že řízení v Anglii bylo vedeno kontradiktorně, a tedy již z tohoto důvodu je nutno vyloučit řízení o vykonatelnosti rozhodnutí. Anglické rozhodnutí spadá pod ustanovení čl. 2 písm. a) nařízení č. 1215/2012. **J******* u High Court pohledávky **H******* nepopíral. Jeho námitka, že High Court nárok uplatněný vůči němu nepřezkoumal, proto není pochopitelná. Ohledně osvědčení podle článku 53 nařízení č. 1215/2012 neexistují žádné pochybnosti, které ukazují na důvod pro odepření podle článku 45 nařízení č. 1215/2012. Přezkum anglického rozhodnutí je přípustný pouze v rámci článku 45 nařízení č. 1215/2012.

[23] **V. Předběžné otázky**

[24] První otázka (rozsah zákazu dvojího řízení o uznání vykonatelnosti rozhodnutí):

[25] V návaznosti na judikaturu Soudního dvora Evropské unie (viz rozsudek Soudního dvora ve věci 129/92, Owens Bank, bod 25) týkající Úmluvy ze dne 27. září 1968 o soudní příslušnosti a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech je nutno vycházet z toho, že ani nařízení č. 1215/2012 nelze uplatnit v řízeních nebo na sporné body v řízeních v členských státech, které se týkají uznání a výkonu rozsudků v občanských a obchodních věcech z třetích zemí (*L'exequatur sur l'exequatur ne vaut*) [*omissis*]. Cílem je zamezit tomu, aby s pomocí takzvaného „dvojího uznání vykonatelnosti rozhodnutí“ byla obcházena

pravidla, která by musela být dodržena při přímém výkonu rozhodnutí třetí země ve vykonávajícím státě.

[26] Senát se na rozdíl od předcházejících stupňů přiklání k právnímu názoru, že toto tvrzení je nutno uplatnit také na rozsudky na plnění, které zahraniční soud vydal na základě žaloby, která slouží k prosazení rozsudku (*actio iudicati*), pokud právní vztah, jenž tvoří základ pro povinnost uloženou soudem, není věcně přezkoumán [*omissis*].

[27] Podle názoru senátu na tom nic nemění okolnost, že původní řízení bylo vedeno kontradiktorně. Rozhodující je předmět řízení. V projednávané věci se zkrácený přezkum v původním anglickém řízení omezil na otázku, zda je J***** na základě jordánských rozsudků povinen uhradit příslušnou částku H*****.

[28] Z důvodu každopádně obhajitelného opačného názoru H***** a předchozích stupňů je nezbytné, aby tuto otázku, která je relevantní pro řízení, vyjasnil Soudní dvůr Evropské unie.

[29] Druhá otázka (odepření výkonu z jiných důvodů, než důvodů stanovených v článku 45 nařízení č. 1215/2012):

[30] Důvody pro odepření uvedené v článku 45 nařízení č. 1215/2012 jsou podle judikatury Soudního dvora Evropské unie uvedeny taxativním výčtem a mají být vykládány restriktivně (rozsudek Soudního dvora ve věci C-302/13, *flyLAL*, bod 46). Přitom je třeba mít stále na zřeteli cíl co nejrozsáhlejší svobody pohybu evropských rozhodnutí (rozsudek Soudního dvora ve věci C-681/13, *Diageo Brands*, bod 40 a násl.). Konečný výčet a úzce vymezené důvody jsou výrazem vzájemné důvěry mezi členskými státy (viz bod 26 odůvodnění). Článek 52 nařízení č. 1215/2012 mimoto soudům dožádaného členského státu zakazuje, aby ověřovaly rozhodnutí přijaté v jiném členském státě co do jeho podstaty (viz např. rozsudek Soudního dvora ve věci C-38/98, *Renault*, bod 29).

[31] Bylo by možno pochybovat o tom, že z popsané systematiky je nutno - ve smyslu právního názoru předchozí stupňů - dovozovat, že v řízení o odepření výkonu rozhodnutí proto musí být ověřovány pouze důvody pro odepření podle článku 45 nařízení č. 1215/2012.

[32] Převažující teorie dává na tuto otázku zápornou odpověď.

Podle ní nelze ze zmiňovaných ustanovení nařízení č. 1215/2012 dovozovat, že přezkum obecných podmínek pro výkon rozhodnutí je podle nařízení č. 1215/2012 vyloučen. Otázku, zda se nařízení č. 1215/2012 vůbec uplatní nebo zda se u zahraničního rozhodnutí jedná o rozhodnutí ve smyslu čl. 2 písm. a) nařízení č. 1215/2012 (které musí být uznáno a vykonáno), musí být proto možno přezkoumat v dožádaném členském státě [*omissis*].

[33] Také senát se přiklání k tomuto názoru zastávanému v literatuře, nelze-li navíc ze znění článků 45 a 46 nařízení č. 1215/2012 odvodit zákaz, že v

dožádaném členském státě nemohou být ověřovány také okolnosti, které brání přeshraničnímu výkonu, i když neexistuje žádný důvod pro odepření ve smyslu článku 45 nařízení č. 1215/2012. Pro odepření výkonu a proti názoru, že odepření lze opřít pouze o důvody ve smyslu článku 45 nařízení č. 1215/2012, hovoří také čl. 41 odst. 2 nařízení č. 1215/2012. To samé platí pro bod 30 odůvodnění, první větu. Ani druhá věta bodu 30 odůvodnění, která se týká pouze odepření uznání a podle níž by mělo k odepření uznání rozhodnutí dojít pouze v případě, že je dán alespoň jeden důvod stanovený v tomto nařízení, tuto převažující nauku nevyvrací. Použití tohoto pravidla předpokládá existenci „rozhodnutí“, což je logicky nutno ověřit v prvním kroku (tedy ještě před přezkumem důvodů pro odepření ve smyslu článku 45 nařízení č. 1215/2012).

[34] Také u této otázky je nezbytné vyjasnění Soudním dvorem Evropské unie, které je pro další řízení relevantní v případě záporné odpovědi na první otázku.

[35] Třetí otázka (vázanost osvědčením podle článku 53 nařízení č. 1215/2012):

[36] Soudní dvůr Evropské unie k podobnému právnímu stavu podle nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech již vyjasnil, že soud [omissis] vykonávajícího členského státu může ověřit informace obsažené v osvědčení podle článku 54 tohoto nařízení (rozsudek Soudního dvora C-619/10, *Trade Agency*, bod 46).

[37] Senát se přiklání k použití tohoto tvrzení také na osvědčení podle článku 53 nařízení č. 1215/2012, aby tedy dlužník mohl v dožádaném členském státě - bez ohledu na v tomto ohledu nezávazné informace v osvědčení - popírat, že jsou podmínky výkonu rozhodnutí splněny, například proto, že se nejedná o rozhodnutí ve smyslu čl. 2 písm. a) nařízení č. 1215/2012 nebo že se nařízení č. 1215/2012 nepoužije [omissis].

[38] Soud prvního stupně však (zjevně) vycházel z toho, že je mu na základě novějšího rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie (viz rozsudek Soudního dvora C-361/18, *Weil*, bod 33) vzhledem k osvědčení odepřeno ověřit, v rámci řízení o odepření, otázku, zda se jedná o rozhodnutí spadající do oblasti působnosti nařízení č. 1215/2012 a vykonatelné v jiném členském státě.

[39] Senát citované rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie s přihlédnutím k dosavadní judikatuře neinterpretuje v tomto smyslu. Obhajitelný je však každopádně také opačný názor. Soudní dvůr je také zde žádán o vyjasnění právního stavu. Avšak pouze v případě, odpoví-li na první otázku záporně a na druhou otázku kladně.

[40] VI. Procesní náležitosti

[41] Jakožto soud posledního stupně je Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud) povinen předložit žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, pokud správné použití

unijního práva není natolik zjevné, že nezůstává žádný prostor pro rozumnou pochybnost. Takovéto pochybnosti v tomto případě existují. [omissis]

Oberster Gerichtshof,

Ve Vídni, dne 23. září 2020.

[omissis]

PRACOVNÍ DOKUMENT